

PATVIRTINTA

Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro
direktoriaus 2021 m. liepos 2 d. įsakymu
Nr. CV-1-136

LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO DARBUOTOJŲ SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA ASMENIMS, DIRBANTIEMS GRŪDŲ VALYMO-DŽIOVINIMO PUNKTE Nr. 27

1. BENDROJI DALIS

1.1. Dirbti grūdų valymo-džiovinimo punkte gali asmuo, ne jaunesnis kaip 18 metų (toliau vadinama — darbuotojas), nustatyta tvarka priimtas į darbą, išklauses įvadinį darbuotojo saugos ir sveikatos, įvadinį priešgaisrinės saugos instruktavimą bei pirminį instruktavimą darbo vietoje, pasirašius instruktavimų registracijos žurnaluose. Asmuo turi būti pasitikrinęs sveikatą ir turėti asmens medicininę knygelę (apsk. F.048/a).

1.2. Darbuotojas turi laikytis vidaus darbo tvarkos taisyklių, saugoti savo ir nekenkti kitų darbuotojų sveikatai, nedirbti su techniškai netvarkingomis darbo priemonėmis, atlikti tik paskirtą darbą, neleisti dirbti pašaliniams asmenims, žinoti ir vykdyti šios instrukcijos reikalavimus.

1.3. Negalima dirbti neblaiviam ar apsvaigusiam nuo narkotikų, kitų toksinių medžiagų, sergant, vartojant stiprius raminamuosius vaistus. Pastebėjus neblaivų darbuotoją privalu nedelsiant pranešti padalinio vadovui ir imtis visų priemonių nelaimėi užkirsti.

1.4. Darbuotojas privalo laikytis asmens higienos: dirbti tik su švariais ir tvarkingais darbo drabužiais, prieš darbą ir po darbo plauti rankas šiltu vandeniu su muilu, jeigu reikia — pareikalauti iš padalinio vadovo ir naudoti dezinfekuojančias priemones.

1.5. Apie darbo metu gautas traumas ar pastebėjus kito darbuotojo traumavimą, kitus su darbu susijusius sveikatos sutrikimus, būtina nedelsiant pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui ir direktoriui, asmenims atsakingiems už darbo saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybai.

2. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Galimi pavojingi ir kenksmingi veiksniai:

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
 Elektros srovės poveikis	Galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis.	Pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių.
Aštrūs įrenginių darbinių dalių, įrankių paviršiai	Galimi įvairūs sužeidimai.	Dirbant su grūdų ėmikliu be reikalo juo nemosuoti, kad nesusižeisti ir nesužeisti kitų.
 Krentantys daiktai, įrankiai, medžiagos	Galimi galvos, galūnių sužalojimai.	Daiktus, įrankius, medžiagas, priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi.
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos.	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už nurodytą teisės aktuose, būtina papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus.

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
Dulkės	Galimi apsinuodijimai, nudegimai, alerginės reakcijos.	Jeigu oro užterštumas viršija leistiną normą ir jo sumažinti negalima, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių.
 Paslydimas, pargriuvimas	Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios. Esant slidžioms grindims (praėjimų), nedelsiant jas išvalyti. Būti dėmesingiems, atsargiems.
 Kritimas iš aukščio	Kritimo, išnirimo rizika, galimos traumos, įvairūs sužeidimai.	Palipimui naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemones. Dirbant aukštyje naudoti apsauginį apraišą, esant galimybei įrengti apsauginius aptvarus. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti. Dirbant aukštyje būti atsargiam, dėvėti darbui skirtas asmenines apsaugos priemones. Būti atsargiems lipant laiptais ar nulipant nuo jų. Lipant laipteliais laikytis už turėklų.
Darbas mechanizmų ir transporto judėjimo zonose	Galimos avarijos ir traumos.	Prieinant prie geležinkelio kelių, būtina atidžiai apsižvalgyti, ar šioje vietoje nėra artėjančių vagonų ar šilumvežio. Vaikščioti bėgiais ir pabėgiais draudžiama. Vaikščioti galima tik tarpukelyje. Kelią pereiti galima skersai, stačiu kampu. Draudžiama bėgti per kelią artėjant šilumvežiui, pereiti kelią po vagonais, buferiais tarp atkabintų vagonų, jei tarp jų atstumai mažesni už 5 m. Tais atvejais reikia naudotis vagonų stabdžių aikštelėmis ar apeiti sąstatą. Vaikščioti tik numatytais takais, perėjimais. Saugotis judančio automobilinio transporto.
  Darbo vietos, praėjimo kelių užkrovimas, užgriozdinimas daiktais, paslydimas, pargriuvimas	Galimi įvairūs sužeidimai, įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai.	Nuolat palaikyti tvarką darbo vietoje, neužgriozdinti daiktais, priemonėmis. Siekiant išvengti užkliuvimo, kliūtis reikia pašalinti. Darbo vietoje grindų dangos turi būti neslidžios, sausos, lygios.
Fizinė perkrova	Galimos traumos, raumenų patempimai	Nekelti vienam daiktų, krovinių, viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą ne daugiau kaip: vyrams - iki 30 kg; moterims - iki 10 kg. Jeigu svoris yra didesnis, kelti dviese.

Pavojingas veiksnys	Galimos pasekmės	Veiksmai norint išvengti pavojaus
Nepalankios meteorologinės sąlygos	Galimi įvairūs susirgimai, nušalimai, traumos.	Įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamus šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę.
Nepatogi darbo poza	Galimas nuovargis	Nedirbti aukštyje pavargus. Esant nestabiliai psichoemocinei būsenai, būtina pailsėti, nusiraminti.
Psichologinė įtampa, stresas	Galimi susirgimai, ūminės arba lėtinės ligos	Stengtis išvengti stresinių situacijų. Konfliktus spręsti taikiai

2.2. Darbuotojas privalo:

2.2.1 nepradėti dirbti be asmeninių apsauginių priemonių, kaip to reikalauja saugos darbe norminiai aktai, naudoti jas viso darbo proceso metu;

2.2.2 naudoti kolektyvines saugos priemones;

2.2.3 rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugines priemones, laiku pranešti darbdaviui ar jo įgaliotam asmeniui apie jų susidėvėjimą, užterštumą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

2.2.4 darbo įstatymo nustatyta tvarka atlyginti nuostolius, jeigu asmeninė apsauginė priemonė dėl darbuotojo kaltės dinga arba buvo sugadinta.

2.3. Atsižvelgiant į atliekamų darbų pobūdį ir naudojamų medžiagų savybes ar jeigu asmeninė apsauginė priemonė susidėvėjo ar kitaip tapo netinkama naudoti, darbuotojui nemokamai turi būti išduodamos naujos ar papildomos priemonės.

3. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIES DARBO PRADŽIĄ

3.1. Apžiūrėti darbo vietą, pašalinti iš jos visus nereikalingus darbui trukdančius daiktus. Darbo drabužiai turi būti tvarkingi ir užsagstyti, kad besisukančios mechanizmų dalys jų neįtrauktų, o su jais kartu rankų, ar kitų kūno dalių.

3.2. Užsivilkti darbo drabužius ir reikalingas asmenines apsaugos priemones, pasiimti atitinkantiems darbams skirtus įrankius.

3.3. Patikrinti ar:

3.3.1 mašinose, įrengimuose nėra palikta nereikalingų, darbui trukdančių daiktų;

3.3.2 pakankamas įrengimų pavaru, grandinių, diržų, transporterių juostų įtempimas. Ypatingą dėmesį atkreipti į transporterių kaušelių tvirtinimą prie juostos, juostos sudūrimo vietas;

3.3.3 gerai veikia įrengimų automatika;

3.3.4 tvarkinga ir sandari kuro padavimo sistema;

3.3.5 tvarkingai prijungtas įžeminimo laidas;

3.3.6 yra pavojingų zonų apsaugos, ar jos stabiliai pritvirtintos.

3.4. Pastebėjus bet kokius trūkumus, pagal galimybes ir kompetenciją pašalinti juos arba pranešti padalinio vadovui, informuoti atsakingas Centro tarnybas.

4. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Darbuotojas turi dirbti laikydamasis padalinio vadovo ar jį pavaduojančio asmens nurodymų, atlikti tik pavestus darbus ir užduotis, neužsiimti pašaliniais, su darbu nesusijusiais dalykais.

4.2. Darbo vietą būtina išlaikyti švarią, tvarkingą, neužkrauti praėjimo darbui nereikalingais daiktais.

4.3. Pakuras galima įkurti tik elektriniu uždegimo prietaisu.

4.4. Prieš džiovinant grūdus šachtinėje džiovykloje pirmiausia ją reikia pripildyti grūdais ir tik po to įjungti. Būgninė džiovykla pirmiausia išildoma iki reikiamos temperatūros ir tik po to paduodami drėgni grūdai.

4.5. Darbo metu stebėti, kad būtų stabili temperatūra džiovinimo zonoje, sureguliuotas kuro ir oro padavimas į pakurą.

4.6. Darbo metu nuolat stebėti termometrų ir manometrų parodymus, kad nebūtų viršyta tam tikros kultūros džiovinimui nustatyta temperatūra. Termometrai ir manometrai turi būti išbandyti ir turėti užrašytą būsimo bandymo datą.

4.7. Darbo metu būtina nuolat tikrinti aušintuvų veikimą.

4.8. Darbuotojui draudžiama:

4.8.1 pakuras įkurti atviros ugnies fakelu;

4.8.2 džiovinti neišvalytus (su šiaudais, pelais ir pan.) grūdus;

4.8.3 valyti, remontuoti, tepti veikiančias mašinas;

4.8.4 remontuoti mašinas, kai jos nėra atjungtos dviejuose taškuose ir nėra uždėti įspėjamieji plakatai „NEJUNGTI“;

4.8.5 dirbti neįžemintomis mašinomis;

4.8.6 savarankiškai šalinti elektros linijų bei įrengimų gedimus;

4.8.7 leisti į darbo vietą pašalinius žmones;

4.8.8 leisti dirbti neapmokytam ir neinstrukuotam personalui ir be atsakingo už darbų atlikimą asmens leidimo;

4.8.9 ramstyti į veikiančias mašinas, nuiminėti apsauginius gaubtus ir aptvaras;

4.8.10 naudotis savos gamybos ar didesnės kaip 42 V įtampos kilnojamąja elektros lempa;

4.8.11 kuro ir tepalo atsargas laikyti darbo vietoje.

4.9. Draudžiama be padalinio vadovo žinios užleisti savo darbo vietą, darbo priemones, pareigų vykdymą kitam darbuotojui bei imtis darbu, nesusijusiu su darbo užduoties vykdymu. Norėdamas laikinai pasitraukti iš savo darbo vietos, darbuotojas privalo pranešti apie tai padalinio vadovui.

5. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

5.1. Sutrikus įrenginių, kuriais dirbama, darbo režimui arba įvykus avarijai, būtina darbus nedelsiant nutraukti, perspėti dirbančius darbuotojus apie galimą grėsmę, pagal savo kompetenciją imtis priemonių rizikai pašalinti, nedelsiant pranešti apie susidariusią situaciją padalinio vadovui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams.

5.2. Darbuotojas, matęs nelaimingą atsitikimą darbe arba jo padarinius, privalo apie nelaimingą atsitikimą darbe nedelsdamas pranešti padalinio vadovui arba direktoriui, asmenims atsakingiems už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padaliniuose, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos specialistams, suteikti nekentėjusiam pirmąją medicinos pagalbą, prireikus iškviešti gydytoją tel. 112.

5.3. Darbo vieta ir įrenginiai, kur įvyko nelaimingas atsitikimas, turi būti išsaugoti tokie, kokie buvo nelaimingo atsitikimo metu. Būtinai pakeitimai gali būti daromi, jeigu jų nepadarius kiltų pavojus aplinkinių sveikatai ir gyvybei, tačiau visa tai turi būti įforminta raštu, pagal galimybes nufotografuota ar nufilmuota.

5.4. Pastebėjus veikiamą elektros srovės darbuotoją, reikia nedelsiant jį atitraukti nuo srovės šaltinio saugiu būdu, užtikrinant jo apsaugą nuo susižalojimo krentant, arba išjungti įtampą artimiausiu jungikliu. Jeigu būtina, kol atvyks greitoji pagalba, nekentėjusiam reikia daryti dirbtinį kvėpavimą ir išorinį širdies masažą.

5.5. Pastebėjus gaisrą, nedelsiant pranešti ugniagesiams telefonu tel. 112, iškviešti į gaisravietę vadovaujančius darbuotojus, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą bei gaisrinę saugą padalinyje, Centro darbuotojų saugos ir sveikatos specialistus ir gesinti gaisro židinių turimomis gesinimo priemonėmis.

5.6. Užsidegę drabužiai gesinami susukant juos į antklodę arba gumulą.

5.7. Nelaimingu atsitikimu kelyje į darbą ir iš darbo laikomas tik toks nelaimingas atsitikimas, kuris įvyko po darbo ar prieš darbo pradžią tiesioginiame kelyje tarp darbuotojo namų ir Centro. Apie tokį įvykį darbuotojas privalo kaip įmanoma greičiau informuoti savo tiesioginį vadovą, asmenis atsakingus už darbuotojų saugą ir sveikatą padalinyje, darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybą.

6. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

6.1. Baigęs darbą, darbuotojas privalo:

6.1.1 sustabdyti grūdų tiekimą iš priėmimo patalpos į valomąją mašiną ir palaukti, kol visose mašinose nebeliks grūdų;

6.1.2 išjungti visus įrengimus dviejose vietose atjungiant juos nuo elektros tinklo. Elektros kirtiklį užrakinti;

6.1.3 nuo įrengimų nuvalyti dulkes ir grūdus;

6.1.4 sutvarkyti darbo vietą, įrankius bei inventorines pagalbines priemones nunešti į saugojimo vietą.

6.2. Nuvalyti darbo įrankius, apsaugos priemones ir, jeigu reikia — rūbus.

6.3. Nusivilkti ir sutvarkyti darbinis drabužius, nusiplauti rankas ir veidą.

6.4. Prieš užrakindamas duris darbuotojas privalo patikrinti:

6.4.1 ar uždaryti langai;

6.4.2 ar patalpoje nėra pasilikusių žmonių;

6.4.3 ar išjungti, jeigu nepaliekami dirbti budinčiame režime, kiti elektros įrenginiai, radijas, apšvietimas;

6.4.4 ar nesijaučia patalpose dujų, degėsių ir kitų nebūdingų specifinių kvapų.

6.5. Darbuotojas, išeinantis iš patalpų paskutinis, privalo užrakinti duris.

6.6. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus ir nesklandumus būtina pranešti padalinio vadovui ar jį pavaduojančiam asmeniui, atitinkamoms Centro tarnyboms.

Instrukciją parengė:

Darbuotojų saugos ir sveikatos tarnybos vadovas

Audrius Sasnauskas